

і вольових якостей педагога, формуванню мотивації рухової активності і підвищенню фізичної та розумової працездатності фахівців.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Уважаємо, що організація роботи із загартування педагогів ЗДО сприятиме збереженню їх фізичного, соціального, духовного здоров'я. Відтак, є необхідність у реалізації таких важливих завдань як: вивчення стану роботи із загартування педагогів у сучасних ЗДО, проектування й організація роботи із загартування здоров'я педагогів ЗДО та проведення аналізу результатів наукових досліджень.

Список використаних джерел

1. Бойчук Ю. Д. Сучасні підходи до розуміння сутності здоров'я людини та суміжних з ним понять. *Загальна теорія здоров'я та здоров'язбереження* : колективна монографія / за заг. ред. проф. Ю. Д. Бойчука. Харків: Вид. Рожко С. Г., 2017. С. 5–16.
2. Вільхова О. Г. Збереження здоров'я вихователя дошкільного закладу. Проблеми здоров'я людини та фізичної реабілітації : матеріали IV Всеукраїнської дистанційної науково-практичної інтернет-конференції / редкол.: Ю. О. Лянной, В. І. Шейко, М. О. Лянной та ін., відповід. ред. Я. М. Копитіна, наук. ред. М. О. Лянной. Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2018. С. 161–164.
3. Горобей М. П., Чалий О. С., Добронизський Є. О. Загартовування як важливий фактор здоров'я студентів. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету ім. Т.Г. Шевченка*. Вип. 118. Т. III. Чернігів: ЧНПУ, 2014. С. 94–96.
4. Загальна теорія здоров'я та здоров'язбереження : колективна монографія / за заг. ред. проф. Ю. Д. Бойчука. Харків: Вид. Рожко С. Г., 2017. 488 с. URL: http://hnpu.edu.ua/sites/default/files/files/Kaf_zdor_ta_korr_os/Zagalna_teorija_zdorovia_i_zdorviazberegennja.pdf.
5. Загартовування як важливий фактор оздоровлення студентів: методичні вказівки для студентів / Укл.: Горобей М. П., Чалий О. С., Добронизський Є. О., Колодяжна Т. П., Кузьменко М. Г. Чернігів: ЧНТУ, 2016. 23 с.
6. Сущенко Л. П. Соціальні технології культивування здорового способу життя людини. Запоріж. держ. ун-т. Запоріжжя, 1999. 308 с.
7. Шепеленко Т. В., Лучко О. Р. Основи методики загартування: Конспект лекцій. Харків: УкрДАЗТ, 2011. 17 с.

УДК 373.2.091.33-027.22:796

Дейкало Є. С.

Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка
Науковий керівник – к.п.н, доц. **Фазан Т. П.**

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ НАСТІЛЬНО-ДРУКОВАНИХ ІГОР У ЗДО

Анотація. У статті розкрито та проаналізовано настільно-друковану гру, як засіб навчання та виховання дітей дошкільного віку. Висвітлено цілі та завдання, які вирішує настільно-друкована гра. Зазначені основні особливості

використання настільно-друкованих ігор для кожного вікового періоду дітей дошкільного віку у ЗДО.

Ключові слова: настільно-друкована гра, діти дошкільного віку, ЗДО, виховання та розвиток дошкільників, гра, правила гри.

Постановка проблеми. На сучасному етапі реформаційних та модернізаційних процесів в системі освіти України видано низку законодавчих актів і постанов щодо дошкільного дитинства: Закон України «Про дошкільну освіту», Базовий компонент дошкільної освіти, «Про охорону дитинства», тощо. Всі вони наголошують на повноцінному розвитку дитини, формуванні в дошкільному дитинстві значущих умінь і навичок та набутті основних освітніх компетентностей (рухової, здоров'язберезувальної, особистісної, предметно-практичної, ігрової, мовленнєвої, тощо). Конвенція ООН про права дитини закріплює право дітей на ігри, саме тому кожна дитина, незалежно від умов, часу, відчуваючи потребу у грі, повинна мати гарантовані можливості для реалізації ігрових задумів.

Особливе місце в системі дошкільної освіти можна відвести використанню настільно-друкованих ігор в освітньому просторі ЗДО. Ці ігри завжди володіли величезною популярністю серед дітей та дорослих. І це не дивно, адже вони мають безліч переваг, які сприяють гармонійному розвитку особистості. Перш за все, настільно-друковані ігри є видимо привабливим матеріалом, що спонукає дітей до активної участі в освітньому процесі. Крім того, вони сприяють розвитку мовлення, логічного мислення, уяви, пам'яті, уваги та самоконтролю. Також слід відзначити ще одну позитивну сторону – використання настільно-друкованих ігор в ЗДО сприяє формуванню комфортної атмосфери та позитивного емоційного клімату в дитячому колективі.

Аналіз останніх джерел і публікацій. Проблемою використання гри, як провідного виду діяльності займалися: Л. Артемова, О. Янківська, І. Комарова, тощо. Видатні науковці Й. Хайзенга, Р. Каюа, Є. Юуля, К. Ерік та ін., у своїх працях розглядали філософські, соціологічні та культурологічні аспекти, а також представили опис правил ігор та комплектацію від найдавніших часів (бл. 5000 р. до н. е.) до сьогодення [5, с. 102]. Розвідками проблеми використання настільно-друкованих ігор частково займалися науковці минулого і сьогодення: С. Воронцова, Т. Пржегодська, В. Крушинська, Л. Мацюк, Р. Руденський.

Незважаючи на дослідження означеної проблеми, залишається недостатньо вивченим питання використання настільно-друкованих ігор в освітній діяльності ЗДО.

Мета статті - дослідити цілі, завдання та особливості використання настільно-друкованих ігор для кожного вікового періоду дітей в закладах дошкільної освіти.

Виклад основного матеріалу дослідження. Гра належить до традиційних і визнаних методів навчання і виховання дошкільників. Цінність цього методу полягає в тому, що в ігровій діяльності освітня, розвиваюча й виховна функція діють у тісному взаємозв'язку. Гра як метод навчання організовує, розвиває дітей, розширює їхні пізнавальні можливості, виховує особистість. Гра супроводжує людину протягом всього її життя. Граючи в різні ігри, дитина пізнає світ, покращує знання, розвиває свій розум, інтелект, фізичні здібності.

У теперішній час вивчення дитячих ігор виступає предметом дослідження таких сфер знання, як історія, етнографія, мистецтвознавство, психологія, педагогіка, теорія і методика фізичного виховання, до яких останнім часом наблизилися такі дисципліни, як математична статистика, теорія ігор, теорія ймовірностей, економіка, культурологія, культурна антропологія, графічний дизайн та інші. Ця наявність аспектів аналізу сутності гри підкреслює її важливість та значення у людському суспільстві [1].

Під настільно-друкованою грою розуміється вид діяльності дітей в ЗДО, метою якого є знаходження рішення конкретного завдання аналітичним способом. Ці ігри передбачають дії не з предметами, а з їх зображеннями. Найчастіше вони зорієнтовані на розв'язання таких ігрових завдань: добір картинок за схожістю (деякі види лото, парні картинки), картинок під час чергового ходу (доміно), складання цілого з частин (розрізні картинки, кубики) тощо. Завдяки таким діям діти уточнюють свої уявлення, систематизують знання про навколишній світ, розвивають розумові процеси та операції, просторові орієнтації, кмітливість, увагу, формують організаторські вміння [4, с. 331].

Цілями введення настільно-друкованих ігор в освітній процес є:

- закріплення або відпрацювання отриманих знань;
- розвиток процесів мислення, уваги, пам'яті, уяви та мовлення;
- тренування посидючості, дисциплінованості та вміння доводити розпочату справу до кінця;
- виховання поступливості, толерантного ставлення до партнерів, а також вміння співпрацювати.

Для реалізації поставлених цілей необхідно систематично вирішувати такі завдання:

- закріплювати знання про предмети, їх призначення, видових відмінностях;
- вчити дошкільнят узагальнювати предмети за істотними ознаками і виявляти взаємозв'язки між ними, а також складати з частин ціле;

- виявляти інтереси дітей (наприклад, складання колективних картин з деталей мозаїки, складання пазлів на ту чи іншу тему і ін.);
- виробляти вміння грати мікрогрупами (діти грають парами, в трійках, але якщо в групі багато учасників, їм стає складно визначитися зі своєю роллю в колективі - починаються з'ясування відносин і сварки);
- формувати навички вибору партнерів по грі (за темпераментом, за настроєм і т. д., а не тільки по зовнішності);
- методично грамотно вибудовувати систему взаємодії дітей (вихователь виконує роль направляючого ігровим процесом, але не керівника);
- заохочувати самостійність малюків.

Особливостями використання настільно-друкованих ігор для кожного вікового періоду дітей у ЗДО є:

- у молодшому дошкільному віці дітям необхідне керівництво дорослого. Їм марно заздалегідь пояснювати правила перед початком гри. Правила та дії засвоюються по наслідуванню, формулювання і усвідомлення правил відбувається по ходу гри, після здійснення дій. Дорослий дає зразок ігрових дій і заохочує успішні дії дітей. Правила взаємодії учасників повинні бути простими. Найчастіше це обмін однаковими діями по черзі під керівництвом дорослого. У грі беруть участь не більше трьох-чотирьох дітей.
- у середньому дошкільному віці дорослий стає рівноправним учасником гри (особливо на етапі засвоєння). В ході гри здійснюється взаємна нормативна регуляція дій на основі правила. Всі учасники, включаючи дорослого, контролюють точність виконання правил і обговорюють спірні ситуації. Склад учасників збільшується - грати в одну гру можуть чотири - шість чоловік. Правила гри стають більш складними, можливо, що включають два-три кроки: кидати кубик, враховувати умовні знаки на поле, при необхідності утримуватися від ходу і т. д. Однак і в цьому віці необхідні чіткі наочні орієнтири для ігрових дій, пов'язані зі знайомими і значущими для дітей реаліями.
- у старшому дошкільному віці діти вже можуть самостійно грати в настільно-друковані ігри без участі дорослого. Їм повинні бути доступні різні види ігрових відносин і всі варіанти нормативних правил. Самі ігрові правила також можуть бути досить складними і різноманітними. У цьому віці особливо актуальна чітка установка на вигреш, а значить, однозначні критерії перемоги в грі. Разом з тим для дітей старше п'яти років настільно-друковані ігри стають привабливими не тільки правилами, але і своїм пізнавальним завданням [2].

Настільно-друковані ігри стають невід'ємною частиною сучасного освітнього процесу в ЗДО, допомагаючи дітям отримувати

знання та навички у захопливій та цікавій формі. Використання настільно-друкованих ігор залежить від віку дітей, яким вони призначені: з віком ускладнюються зміст та правила, з'являються нові види ігор. Добре продумані, цілеспрямовані настільно-друковані ігри прищеплюють дітям навички поведінки, виховують чесність та витримку в дотриманні правил гри, пов'язаних із загальними інтересами. Вони привчають дітей до організованості, виховують уміння спокійно справлятися з труднощами і невдачами в грі. Але не варто забувати про дотримання ігрових правил.

Правила кожної гри обумовлені її змістом та ігровим задумом, вони визначають характер і способи ігрових дій дитини, організують і спрямовують їх стосунки з іншими дітьми, спонукають дошкільника керувати своєю поведінкою, оскільки йому часто доводиться діяти всупереч безпосередньому імпульсу.

Дотримання правил вимагає від дитини вольових зусиль, уміння взаємодіяти з іншими, переборювати негативні емоції у зв'язку з невдачами, тощо. У настільно-друкованій грі правила є критерієм правильності ігрових дій, їх оцінки. Вони по-різному впливають на поведінку дошкільників: одні діти беззаперечно приймають ігрові правила і стежать за їх виконанням іншими учасниками; інші підкоряються правилам лише у провідних ролях, а у звичайних - порушують їх, намагаючись виграти; ще інші за недотримання правил іншими учасниками мовчки підтримують їх. Тому підвищення дієвості ігрових правил в організації і спрямуванні поведінки дітей є важливим педагогічним завданням [3, с. 358].

Настільно-друкована гра, будучи формою активної, практичної діяльності, дозволяє дитині вирішувати доступні її віковим можливостям пізнавальні завдання, створює передумови у розвиток довільності психічних процесів, становлення особистості.

Висновки. Таким чином, аналізуючи наукову та методичну літературу, ми прийшли висновку, що настільно-друковані ігри відіграють важливу роль у гармонійному розвитку дітей. Вони допомагають у формуванні соціальних навичок, розвитку мислення, підвищують рівень уваги та концентрації, а також розвивають творчість дошкільників, тощо. Врахування цілей, завдань та особливостей використання настільно-друкованих ігор у закладах дошкільної освіти є необхідною складовою освітнього процесу. Вони є ефективним інструментом, який допоможе педагогу створити сприятливе середовище для навчання та розвитку малюків.

Список використаних джерел:

1. Конончук Л. Настільні ігри як важливий засіб навчання та дозвілля, їх вплив на формування особистості дитини. 2021. URL: <https://vseosvita.ua/library/nastilni-igri-ak-vazlivij-zasib-navcanna-ta-dozvilla-ih-vpliv-na-formuvanna-osobistosti-ditini-411298.html>.

2. Настільно-друковані ігри. URL: https://stud.com.ua/127071/psihologiya/nastilno_drukovan_iгри.
3. Поніманська Т. І. Дошкільна педагогіка : навч. посіб. Київ : «Академвидав», 2006. 456 с.
4. Поніманська Т. І. Дошкільна педагогіка : навч. посіб. Київ : Вища школа, 2004. 456 с.
5. Руденський Р. Настільні і дидактичні ігри для дітей дошкільного та молодшого шкільного віку: ретроспективний і структурний аналіз // Формування професійної компетентності майбутніх фахівців: педагогічна та філологічна парадигми : матеріали Міжнародної науково-практичної міждисциплінарної конференції. Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2023. С. 101-106.

УДК 793.22:379.8-053.4/.6]:379.8.091.12

Дейкало Є.С.

Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г.Короленка

Вільхова О.Г.

Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г.Короленка

ОСОБЛИВОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПЕДАГОГА-АНІМАТОРА В ПРОЦЕСІ ОРГАНІЗАЦІЇ ДИТЯЧОГО ДНЯ НАРОДЖЕННЯ

***Анотація.** У статті визначено цінність дитячого свята як одного із найяскравіших моментів у житті дитини. Висвітлено важливість свята як одного із засобів повноцінного і всебічного розвитку вихованців. Запропоновано методичні поради для педагогів-аніматорів, що допоможуть їм організувати дитяче День народження, а кожній дитині відчувати себе частиною соціуму та сформуванню уявлення про традиції ефективного святкування.*

***Ключові слова:** свято, День народження, дитина, організація дитячого дня народження, педагог-аніматор, батьки, захоплення від свята, дитячі враження*

Постановка проблеми. Дитяче свято – один із найяскравіших моментів у житті дитини. Свята відкривають дітям простір для творчості, народжують у душі дитини світлі почуття, шляхетні пориви, виховують вміння жити в колективі, духовно збагачують розум та серце. Особлива педагогічна цінність дитячих свят у тому, що вони допомагають дитині реалізувати все найкраще, що в ній є. Процес святкування викликає позитивні емоційні переживання та створює унікальну систему творчої взаємодії дітей та дорослих.

Дитячий день народження є особливим і важливим святом для кожної дитини. Проте, організація такого свята може бути важким завданням для педагогів-аніматорів, особливо початківців. Неefективно підготовлене свято може призвести до незадоволення дітей та їх батьків.

Питання вибору місця, програми, ігор та розваг стає основною проблемою для багатьох сімей, оскільки вони прагнуть зробити цей